

بررسی عملکرد شهرک‌های صنعتی استان فارس و راهکارهای اجرایی توسعه‌ای*

زهرامحمدی مظفری

(فوق لیسانس اقتصاد، سازمان امور اقتصادی و دارایی فارس)

رشد و توسعه اقتصادی پایدار دنیای غرب در سه قرن گذشته فقط با رشد و توسعه صنعت و به کمک فناوری‌های جدید اندیشمندانان در موسسه‌های علمی و آموزشی و آزمایشگاه‌ها، تحقق یافته است.

توسعه صنعتی در مرحله ابتدایی، با توجه به شرایط بازار و تقاضای زیاد، فقط با افزایش موجودی سرمایه و سرمایه‌گذاری‌های صنعتی و میزان رشد و تکامل فناوری جامعه، قابل عرضه به سرمایه‌گذاران است.

توسعه صنعتی به عنوان قوه محرکه توسعه و رشد همه بخش‌های اقتصادی و عامل اصلی تحول در ساخت و بافت جامعه و روابط داخلی و بین‌المللی آن عمل کرده است. افزایش درآمدها با افزایش اشتغال، به تدریج تقاضا برای کالاهای مصرفی غیر غذایی، کالاهای کمی ضروری و کالاهای تجملی و به ویژه تقاضا برای خدمات را افزایش می‌دهد و موجب افزایش رفاه زندگی که مشخصه اصلی آن از دیداد و تنوع مصرف است را به وجود می‌آورد. افزایش سهم صنعت و تولیدات صنعتی در کل جامعه، افزایش اشتغال صنعتی، کاهش اشتغال در فعالیت‌های خدماتی، افزایش شهرنشینی، افزایش مسؤلیت‌های دولت، متنوع و پیچیده‌تر شدن روابط اجتماعی، اقتصادی و سیاسی، جامعه، ایجاد شکل‌ها در نهادهای سیاسی و اقتصادی و اجتماعی جدید و ابداع و اشاعه تکنیک‌های مدرن برای تنظیم روابط و نگهداری حساب‌ها و حذف قوانین و مقررات و دستورالعمل‌های جدید و از همه مهم‌تر، تخصصی شدن کارها و فعالیت‌ها و افزایش وابستگی متقابل هم در سطح ملی و هم در سطح بین‌المللی، همه از پی‌آمدهای طبیعی روند توسعه صنعتی است. توسعه صنعتی پایدار در عصر ما در گرو عوامل و پدیده‌هایی است که در قرون گذشته و به ویژه برای پیشگامان نهضت صنعتی و انقلاب صنعتی مطرح نبوده است.

در مجموعه زیرساخت‌ها و بنیادهای اقتصادی - اجتماعی هر کشور، صنعت موقعیت ویژه‌ای دارد و توسعه و تحول بخش‌های گوناگون در گرو، توسعه بخش صنعت است. صنعت ایران بطور عام و صنعت فارس بطور ویژه توانایی‌های بالقوه‌ای دارد که باید با بهره‌گیری متناسب از این امکانات، آن را در جایگاه واقعی‌اش در اقتصاد ملی قرار داد. در طول سال‌های پس از انقلاب، مشکلاتی چون آثار منفی جنگ

در ایران به این دلیل که بخش عمده‌ای از اقتصاد دولتی است، به همان میزان نیز دولت در ساماندهی و توزیع جغرافیایی مکان‌های مناسب برای استقرار فعالیت‌های صنعتی، مسؤلیت اجرایی دارد و اجرای این مسؤلیت بزرگ به جهت صرف هزینه مستلزم نظارت و ارزیابی است. در استان فارس تا ۱۳۶۸ فقط یک شهرک صنعتی وجود داشته است. اما پس از دوده و تا پایان ۱۳۸۲ این تعداد به ۲۲ شهرک افزایش یافت که هجده شهرک آن فعال است. در این بررسی، شهرک‌های صنعتی استان فارس با مقایسه با چند استان مشابه ارزیابی می‌شود. برای این ارزیابی و تطبیق با اهداف تعیین شده، شاخص‌های مهم اقتصادی - اجتماعی مانند اشتغال، سرمایه‌گذاری پتانسیل‌ها، محیط‌زیست و جز آن با یک عملیات میدانی و طی مراحل آمار توصیفی، بررسی شده است.

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد، به طور کلی در استان فارس شهرک‌های صنعتی موفق نبوده‌اند و عواملی که در این ناموفقیت، اثر داشته‌اند شامل: ناتوانی در مدیریت، کافی نبودن میزان نقدینگی، حمایت‌های گزینشی در صنایع، دخالت زیاد سازمان‌ها به ویژه شهرداری‌ها، بوروکراسی و دیوان سالاری، سخت‌گیری‌های بانک‌ها و نرخ زیاد تسهیلات، تفاهم نداشتن شرکا، عمل نکردن دولت به تعهداتش، قوانین کار و کارگری، بوده‌اند. این عوامل جز ویژگی‌های ساختاری فارس شده است.

برای حل این مشکلات و رفع موانع، ایجاد تحولات ساختاری هم در کل کشور و هم در استان فارس ضرورت دارد.

مقدمه

رشد و توسعه اقتصادی کشورهای اروپایی، قاره آمریکا و ممالک خاور دور با فاصله‌های زمانی در سه قرن گذشته، فقط با پیشرفت فنی و فناوری و کاربرد آن در صنعت تحقق یافته است. محیط اجتماعی و سیاسی و قضایی مساعد برای فعالیت سوداگران و کارآفرینان، رغبت برای سرمایه‌گذاری در نوآوری‌های فنی و فناوری را افزایش داده است و انگیزه سودجویی و رقابت، کاربرد فناوری‌های جدید به دست آمده را همراه با پذیرش مخاطره و استفاده از تجربه، تشویق کرده است. به عبارت دیگر،

تحمیلی همراه با تحریم‌های بین‌المللی، استفاده نامناسب از منافع، وجود ظرفیت‌های خالی، وابستگی به مواد اولیه خارجی، پایین بودن نرخ ارزش افزوده، تغییر بی‌دریی مدیریت‌ها و مهم‌تر از همه، نداشتن برنامه‌ای جامع برای توسعه صنعتی از موانع دستیابی به رشد و توسعه مناسب در بخش صنعت کشور بوده است.

استان فارس نیز با مشکلات، زیادی روبه‌رو بوده است و به رغم داشتن امکانات و پتانسیل‌های فراوان، هنوز نتوانسته به توسعه دست یابد. استان فارس تجربه تاریخی در زمینه صنعت دارد و اولین نمونه‌های آن را در زمان‌های باستان می‌توان یافت. اگر چه ایجاد صنایع جدید در فارس، چند دهه دیرتر از تهران و مناطق دیگر کشور بوده است اما ایجاد شهرک‌های صنعتی گوناگون، می‌تواند موجب موفقیت در صنعت باشد. مقاله حاضر، در جهت شناسایی راهکارهای موفقیت این شهرک‌ها تدوین شده است.

تاریخچه شهرک‌های صنعتی فارس

شهرک صنعتی نوعی از توسعه و تجمع صنعتی محسوب می‌شود. توسعه‌ها و تجمع‌های صنعتی براساس عملکرد، نوع و میزان تأمین تسهیلات زیربنایی، خدمات رفاهی و جز آن، انواع و اشکال متفاوتی دارند. در حال حاضر، فارس ۲۲ شهرک صنعتی دارد که هجده مورد آن، فعال و بقیه غیرفعالند. شهرک‌های صنعتی فارس، موضوع مقاله‌اند و در طرح نامه، هدف عبارت است از بررسی وضعیت عملکرد شهرک‌های صنعتی فارس و مقایسه آن با شهرک‌های موفق کشور و دستیابی به راهکارهای قابل اجرا برای دستیابی به توسعه و پیشرفت آنها. و فرضیه عبارت است از اینکه: در حال حاضر عملکرد شهرک‌های صنعتی فارس نامطلوب است و مطابق اهداف پیش‌بینی شده پیشرفت نداشته‌اند.

از آنجا که استان فارس از استان‌های غنی کشور است و برای توسعه پایدار استعداد بالقوه دارد، بنابراین گسترش شهرک‌های صنعتی از ضروریات توسعه استان است. با توجه به اینکه هدف این طرح بررسی عملکرد شهرک‌های صنعتی و ارائه راهکارهایی برای توسعه آنها است، بنابراین پس از تصویب قانون تأسیس شرکت صنعتی ایران و شرکت شهرک‌های استانی در ۱۳۶۲ اساسنامه تأسیس شرکت شهرک‌های صنعتی در ۱۳۶۳ به تصویب هیئت وزیران رسید و این شرکت با مجامعی مرکب از شش وزیر و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی تأسیس شد. پس از آن در اواخر نیمه اول ۱۳۶۸، شرکت شهرک‌های صنعتی جنوب با فعالیت سه استان فارس، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد تأسیس شد و سپس با انتزاع استان‌های بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد از آن به شرکت شهرک‌های صنعتی فارس تغییر یافت.

شرکت شهرک‌های صنعتی فارس با سازماندهی و مکان‌یابی زمین، شهرک‌های صنعتی در شهرهای آباد، اقلید، آب باریک شیراز، بزرگ شیراز، ملوسجان، سپیدان، نورآباد ممسنی، سروستان، فسا، داراب، استهبان، فیروزآباد، میمند، روزبهان، لار، گراش، نی‌ریز، غدیرگه، خرمبید و لامرد آماده سازی کرد و با تأمین آب و برق، خیابان‌کشی، سند قابل تهرین و جز آن به متقاضیان احداث واحدهای صنعتی واگذار کرد و در شهرک‌های صنعتی مرودشت، برمشور و اقلید در حال آماده سازی و تأمین خدمات است. لازم به یادآوری است که پانزده شهرک صنعتی

واحدهای تولیدی و صنعتی مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند که این تعداد، شامل ۲۹۴ واحد بهره‌برداری است. علاوه بر این در کل شهرک‌های صنعتی استان، ۳۶۳ واحد در حال ساخت و ساز است.

مزیت استقرار در شهرک‌های صنعتی فارس عبارت‌اند از: پرداخت نقدی و اقساط قیمت زمین، نیاز نداشتن به استعلام ادارات و دستگاه‌های دولتی، ایجاد سرویس برای رفت و آمد مشترک واحدهای صنعتی، تهرین سند زمین شهرک صنعتی برای استفاده از تسهیلات بانکی، امکان استفاده از خدماتی مانند باسکول، نگهبانی، رستوران، نمایشگاه، مسجد و آتش‌نشانی.

برای بررسی عملکرد شهرک‌های صنعتی در جهان، تحقیقات زیادی انجام شده است در ایران نیز افرادی مانند سوسن اصغری، فریده باروقی و جز آن در این زمینه مطالعاتی داشته‌اند.

مکان‌یابی شهرک‌های صنعتی

از معیارهای سنجش موفقیت، شاخص مکان‌یابی است. احداث شهرک‌های صنعتی در چند دهه گذشته، راهکاری است که برای رفع مشکلات صنایع پراکنده از آن استفاده شده است. مشکل مکان‌یابی این شهرک‌ها از مهم‌ترین موقلاتی است که باید به آن توجه ویژه شود.

ظرفیت‌ها و ویژگی‌های هر منطقه در مکان‌یابی و استقرار فعالیت‌های اقتصادی به ویژه صنعتی و جذب سرمایه‌های بخش خصوصی و تسهیلات دولتی، موثر است.

شرکت شهرک‌های صنعتی فارس نیز با توجه به ضوابط و شرایط مکان‌یابی و با توجه به مطالعات و بررسی‌های انجام شده و با همکاری ادارات و سازمان‌های گوناگون، نواحی ویژه‌ای را برای ایجاد شهرک‌های صنعتی انتخاب و با استفاده از مدل‌هایی، اولویت آنها را مشخص کرده است.

توزیع ناعادلانه امکانات در سطوح ملی و محلی و بین مناطق از مشکلات عمده مکان‌یابی است. در فارس، توزیع و پراکنش نامناسب منطقه‌ای جمعیت، موجب جابجایی گروه‌های جمعیتی از استان‌های فقیر مجاور (بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد) به استان فارس شده است و در استان نیز موجب انتقال ساکنین شهرهای فقیر استان به شهرهای مرفه و بیشتر شیراز شده است که این موضوع نیز موجب گسترش بی‌رویه شیراز شده است و در آینده مشکل نگران‌کننده‌ای خواهد بود. دلیل مکان‌یابی شهرک‌های صنعتی و تخصیص امکانات و تسهیلات برای ایجاد آن با هدف بهره‌مندی بیشتر جمعیت در مناطق گوناگون از امکانات جبران‌ناپذیرهای ایجاد نشده است.

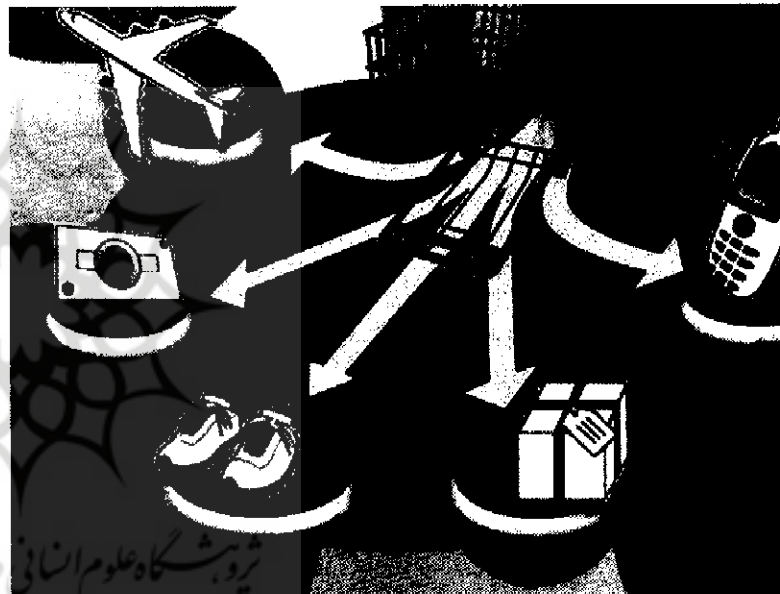
کاهش هر گونه نابرابری و توازن نداشتن، هدفی است که دستیابی به آن فقط توسط نیروهای بازار امکان‌پذیر نیست بلکه دولت و مسئولان نیز می‌توانند با مکان‌یابی شهرک‌های صنعتی در مناطق گوناگون و فراهم آوردن محیطی امن، موجب رونق بیشتر این مناطق شوند و با این روش، شکاف‌های ایجاد شده و نابرابری بین مناطق گوناگون را برطرف کنند.

شهرک‌های صنعتی و محیط زیست

محیط زیست مکمل فرایند توسعه است و موجب ارتباط مردم با منابع

طبیعی است. از این رو، تغییرات محیطی نه فقط به دست آمده از رویدادهای طبیعی اند بلکه به دلیل کاربرد مدل‌های توسعه، روش‌ها و شیوه زندگی است.

سیاست‌های توسعه صنعتی که موجب تمرکز صنایع می‌شوند، ممکن است آثار قابل توجهی بر محیط‌زیست، سلامتی و ایمنی انسان‌ها داشته باشد. این سیاست‌ها ممکن است منتهی به افزایش هزینه‌های مربوط به مراقبت‌های بهداشتی، وارد شدن خسارات به ماهیگیران ساحلی، پالایش آب‌های آلوده، تخلیه سریع منابع زیرزمینی، محدودیت استفاده از زمین به جهت آلوده شدن خاک‌ها، مشکلات تردد اتومبیل‌ها و کاهش کارایی کارگران شوند. از نظر زیست‌محیطی، شهرک‌هایی موفق‌اند که فعالیت‌شان کمترین میزان آلودگی‌های آب و هوا، سر و صدا و بی‌نظمی را برای محیط پیرامون خود به ویژه در شهرهای نزدیک‌تر ایجاد کنند. در بسیاری از کشورهای پیشرفته صنعتی توجه به عوامل زیست‌محیطی و رعایت استانداردهای مربوط و تولید محصولاتی که کمترین آسیب‌رسانی به محیط زیست را دارند، ارزش بسیاری بر خور دارند و مورد حمایت افراد

جامعه‌اند. یکی از دلایل ایجاد شهرک‌های صنعتی نیز تجمع این صنایع و صنایع آلاینده به خارج از مناطق مسکونی و شهری است. به طور کلی، فاکتورهای بررسی و سنجش میزان موفقیت شهرک‌های صنعتی فارس از جهت محیط‌زیست عبارت‌اند از: ایجاد شبکه فاضلاب، آبیاری فضای سبز، نهال کاری، عملیات ایجاد فضای سبز که به طور کلی، نتیجه عملکرد این فاکتورها، نامطلوب بوده است. علاوه بر این، ایجاد امکانات زیربنایی مانند شبکه آب، برق، گاز، فاضلاب، عملیات زیرسازی، آسفالت که باز هم نتیجه‌ای نامطلوب داشته است.

شهرک‌های صنعتی و اشتغال

شاخص مورد بررسی دیگر، اشتغال است. موضوع اشتغال که ایجاد فرصت‌های شغلی را به یک فوریت اولویت‌دار تبدیل کرده است، پدیده‌ای است که اگر به آن توجه نشود، بر اساس قوانین علمی و تجربی موجب کاهش قدرت خرید پول ملی و تضعیف بنیان مالکیت خصوصی که دورکن

اساسی و ستون اصلی توسعه اقتصادی کشورمان است، خواهد شد. نتایج به دست آمده از بررسی و ایجاد اشتغال، نشان می‌دهد که اشتغال تابعی از سرمایه‌گذاری و تولید و در اختیار داشتن استراتژی بلند مدت قابل اجرا است. با این تعریف، برای اشتغال افراد بیکار جامعه یکی از بخش‌های مهمی که باید مورد توجه باشد به طور عام صنعت و به طور ویژه شهرک‌های صنعتی است.

با توجه به ظرفیت کل اشتغال در ۲۲ شهرک صنعتی فارس، فقط ۳/۹ درصد از ظرفیت اشتغال بالقوه این شهرک‌ها از ابتدای شکل‌گیری تاکنون به تحقق رسیده است و با بررسی‌های لازم در این زمینه، این نتیجه به دست آمد که اشتغالی که در شهرک‌های صنعتی به وجود آمده است، با نیاز جامعه همگون نیست و برای دستیابی به این هدف، ضرورت دارد به سرمایه‌گذاری و سودآوری توجه شود تا نیروی کار بیشتری در واحدهای تولیدی اشتغال یابند.

شاخص سرمایه‌گذاری

از شاخص‌هایی که در این مطالعه، بررسی می‌شود شاخص سرمایه‌گذاری است. سرمایه‌گذاری به تنهایی نمی‌تواند نشان‌دهنده وضعیت شهرک‌های صنعتی باشد. اما از عواملی است که اگر با دیدگاه اقتصادی به آن توجه کنیم تا حدودی نیازهای موجود جامعه رفع می‌کند. نسبت سرمایه‌گذاری در شهرک‌های صنعتی به سرمایه‌گذاری در کل صنعت، نشان‌دهنده اهمیت شرکت شهرک‌های صنعتی بخش خصوصی (واحدهای تولیدی موجود در شهرک‌های صنعتی) و دیگر ارگان‌ها و نهادهای مربوط و ذی‌نفع به سرمایه‌گذاری در این شهرک‌ها است. هر چه میزان سرمایه‌گذاری شهرک‌های صنعتی از کل صنعت بیشتر باشد، سرمایه‌گذاری بیشتری در شهرک‌های صنعتی انجام شده است و به خلاف، هر چه این میزان کمتر باشد، سرمایه‌گذاری کمتری از کل صنعت در شهرک‌های صنعتی انجام شده است.

سهم سرمایه‌گذاری در شهرک‌های صنعتی فارس از کل سرمایه‌گذاری در صنعت حدود ۲۶ درصد است که این میزان در مقایسه با ظرفیت‌های موجود شهرک‌ها بسیار کم است. در حالی که با توجه به پتانسیل‌های موجود در شهرک‌های صنعتی استان، باید دست کم نیمی از سرمایه‌گذاری‌ها را به خود اختصاص دهد. دلیل این موضوع، وضعیت نامناسب شهرک‌های صنعتی است که موجب شده است سرمایه‌گذاران تمایل زیادی برای سرمایه‌گذاری در این شهرک‌ها نداشته باشند.

بررسی بعد دیگر شاخص سرمایه‌گذاری، با استفاده از شاخص نما در آمار توصیفی، این نتیجه به دست می‌آید که در شهرک‌های صنعتی، بیشترین محصولات مربوط به تولیدات شیمیایی، صنایع غذایی، محصولات فلزی، کانی غیرفلزی، سلولزی، خدمات، نساجی و برق و الکترونیک است. استان فارس ظرفیت‌های بالقوه‌ای برای توسعه در بخش صنایع شیمیایی دارد که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از: مجتمع پتروشیمی شیراز با تولیدات متنوعی مانند: اوره، نیترا آمونیم و جز آن. علاوه بر این دسترسی به گاز طبیعی که امکان تولید فرآورده‌های میانی برای تولید و مصرف در صنایع دیگر را فراهم می‌آورد. پالایشگاه شیراز با ظرفیت فراوری پالایش ۴۰ هزار بشکه نفت خام در روز و تولید انواع سوخت سبک و سنگین فرآورده‌های نفتی از مهم‌ترین طرح‌های شیمیایی استان کشور است.

نیروهای فنی و متخصص استان برای طراحی، نظارت و اجرا

پس از مواد شیمیایی، صنعت غذایی دومین فراوانی را دارد. مزیت‌های صنایع غذایی عبارت اند از: دوره برگشت سرمایه بسیار کوتاه است، فروش این محصولات از تولیدات دیگر بیشتر است. بازاریابی محصولات دیگر غذایی از محصولات آسان‌تر است و جز آن.

استان فارس در زمینه صنعت برق و الکترونیک مزیت‌های بسیاری دارد بیش از دوازده هزار نفر نیروی متخصص از کارشناسان در صنعت برق و الکترونیک و مخابرات ایران فعالیت دارند که ۶۰ درصد نیروهای متخصص کل کشور را تشکیل می‌دهند.

فاصله کم جغرافیایی با بندرهای جنوبی و دسترسی به مناطق مهم اقتصادی و تجاری کشورهای حاشیه خلیج فارس، دسترسی به شبکه ترابری جاده‌ای کشور و مسیر ترانزیتی شیراز به دو بندر تجاری بندرعباس و بندر بوشهر و نیز شهرهای مرکزی اصفهان و کرمان، این استان را از موقعیت جغرافیایی خوبی بهره‌مند کرده است.

وجود کارخانجات صنعتی بزرگ در حوزه برق و الکترونیک مانند صنایع الکترونیک ایران، صنایع مخابراتی راه دور ایران، کارخانجات مخابرات ایران نیز از مزیت‌های این استان است.

با توجه به مزیت‌های یادشده، به این نتیجه دست می‌یابیم که فارس می‌تواند در صنایع برق و الکترونیک به پیشرفت‌های مهمی دست یابد و از استان‌های دیگر نیز پیشی گیرد.

در نهایت، ضرورت دارد سرمایه‌گذاری در شهرک‌های صنعتی با اولویت رتبه‌بندی شود تا موجب رشد و توسعه استان شود.

توسعه و ایجاد شهرک‌های صنعتی

شاخص دیگر مورد بررسی، عبارت است از میزان توسعه، فعال بودن و بهره‌برداری واحدهای تولیدی و صنعتی. در این شهرک‌ها ظرفیت برآوردی استقرار واحدهای صنعتی در کل ۲۲ شهرک صنعتی فارس، ۵۲۸۳ واحد است. و در حال حاضر ۱۶۱۴ واحد در این مکان‌ها استقرار دارند. به عبارتی، از کل ظرفیت موجود حدود ۳۱ درصد تحقق یافته است و از مجموع ظرفیت استفاده شده و اختصاص یافته برای استقرار واحدها، تعداد ۱۰۴۰ واحد استقرار یافته بنا به دلایل گوناگون، راکد است و از واحدهای دیگر نیز تعداد ۵۸ واحد از ۳۰۱ واحد بهره‌برداری، غیرفعال است. یعنی فعالیت آنها فصلی و برخی نیز به دلایلی فقط در روزهایی از هفته فعالیت دارند و در واقع ۱۹/۲ درصد این واحدها را باید حذف کرد. علاوه بر این، تعداد ۲۷۳ واحد در حال ساخت و ساز است و هنوز مورد بهره‌برداری قرار نگرفته‌اند و از این واحدهای در حال ساخت نیز تعداد ۱۹۳ واحد (۷۱ درصد) آنها غیرفعال اند.

شهرک‌های صنعتی فارس در کل زمینه‌های توسعه و فعالیت و بهره‌برداری واحدها، موفق نبوده‌اند و این موضوع، صحت فرضیه مطرح شده را تایید می‌کند.

بررسی تطبیقی شهرک‌های صنعتی فارس

برای روشن‌تر شدن مطالب، بهتر است مقایسه‌ای بین چند استان با استان فارس انجام شود. در مقایسه‌ای که بین شهرک‌های صنعتی در چهار استان فارس، اصفهان، آذربایجان شرقی، خراسان انجام شد مشخص

می‌شود که استان فارس فقط در زمینه شبکه فاضلاب در وضع مناسب‌تری نسبت به استان‌های دیگر بوده است. و از جهت فضای سبز نیز وضع به نسبت خوبی دارد. اما از جهت اشتغال‌زایی در رتبه آخر است و علاوه بر این از جهت خدمات آب و برق و تلفن نسبت به استان‌های یادشده وضع مطلوبی ندارد.

به طور کلی وضع استان فارس نسبت به استان‌های دیگر مطلوب نیست، اما تا حدودی در بخش صنعت موفق بوده است. (به طور کلی، استان‌های خراسان، اصفهان و آذربایجان شرقی استان‌های صنعتی‌اند و پیشرفت مناسبی در این زمینه داشته‌اند).

نتیجه‌گیری

به طور کلی با توجه به نتایج به دست آمده شهرک‌های صنعتی استان فارس با کمبودها و نواقص بسیاری روبه‌رو است و مشکلات زیادی به دلیل بی‌توجهی به صنعت هم از سوی بخش خصوصی و هم بخش دولتی به وجود آمده است و مانع پیشرفت صنعت که راهکاری برای افزایش اشتغال، تولید، ارزآوری و سوددهی، شده است.

علاوه بر این، شهرک‌های صنعتی نتوانسته‌اند نیازهای استان را تامین کنند. به رغم اینکه شرکت شهرک‌های صنعتی تلاش زیادی برای دستیابی به توسعه و پیشرفت انجام است و مشکلات بسیار صنعتگران منطقه رافع کرده است اما هنوز عملکرد این شهرک‌های صنعتی مطلوب نیست و بنابراین، فرضیه نامطلوب برای عملکرد شهرک‌های صنعتی اثبات می‌شود.

مشکلات و ارائه پیشنهادها

در پایان، مشکلات صنعت و صنعتگران یادآوری می‌شود و سپس پیشنهادهایی کاربردی برای بهبود وضع موجود ارائه می‌شود.

نداشتن مدیریت صحیح و مناسب، وجود قوانین کار فقط به سود کارگر، نداشتن تفاهم و همکاری میان شرکا، بدهی‌های بلندمدت بانکی و سخت‌گیری‌های بیش از اندازه بانک در اعطای وام برای راه‌اندازی کارخانجات و نیز نرخ‌های زیاد بهره، عوارض زیاد شهرداری در زمینه وصول یک درصد از فروش‌ها که به طور عادلانه و واقعی محاسبه نمی‌شود، کمبود نقدینگی، تک‌نرخی شدن ارز، حذف یارانه‌ها، از مشکلات مهم توسعه این شهرک‌ها است.

بنابراین، پیشنهاد برای بهبود وضع این شهرک‌های صنعتی ارائه می‌شود که عبارت‌اند از:

کاهش دخالت دولت در اقتصاد، بخشودگی جرایم بانکی، اصلاح قوانین و مقررات بهبود، ایجاد امنیت شغلی برای تولیدکنندگان، کاهش کارمزد تسهیلات بانکی، فراهم آوردن امکانات ایجاد شهرک‌های صنعتی توسط بخش خصوصی، ایجاد شهرک‌های صنعتی با ارائه خدمات راه، آب، برق و گاز و جز آن، پیش‌بینی حمایت‌های مالی برای برقراری ارتباط واحدهای کوچک با بزرگ صنعتی، ایجاد مراکز اطلاع‌رسانی برای برقراری ارتباط واحدهای کوچک صنعتی با واحدهای بزرگ صنعتی، تفویض اختیار بیشتر به استان‌ها برای تخصیص تسهیلات ارزی و مالی در بخش صنعت و معدن.

* منابع در دفتر مجله موجود است.